

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden November 8-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Svédzia és Norvégia.

Norvégiában az óta; hogy a' fegyvernyitványokra állott, egy Státustanáts folytatta az Országgyűlésnek elkezdődéséig a' kormányozást. Az Országgyűlés Kristiniában Oktober' 7-dik napján elkezdődött e' keppen: —

A' Státustanátsnak Rosenkrancz nevű tagja a' gyűlésben megjelenvén jelentette, hogy ő Királyi Hertzegsége Daniái Fridrik Keresztély Princz, a' gyűlésben nem fog megjelenni, hanem a' maga akaratját egy beszédben jelenteti-ki, melly a' Rendhez szoll, és a' melynek a' gyűlésben való felolvastatását a' Princz ő reá (Rosenkranczra) bízta.

Ezen beszédnek summázatja ennyiben állott: — A' Norvégiai nemzet eránt való nagy hajlandóságát és háládatos köszönetét nyilatkoztatja ő K. Hertzegsége; minden szavai által a' múlt és jelen való dolgoknak megnagyarázhatatlan voltak által okoztató eleven érzéseit fejezte-ki; végre elő hozza azokat az okokat is, mellyek ő K. Hertzegségét arra indították, hogy a' neki ajánlatott országlovi méltóságról lemondjon, ne hogy személyes tekintetekből folytatni láttassék azt a' felettebb külömböző erővel való hadakozást, a' melybe egészsz Európa's a' legmostohább környüállások felkeltek vala Norvégia ellen,

's a' melynek kimenetele e'steréet csak Norvégiára nézve lehetett volna veszedelmes; most már tehát nem volna egyéb hátra, hanem hogy magokat minnyájak arra bízzák, a' ki minden világiakat onnét a' magasságból kormányoz, 's hogy a' környüállások erejének és a' hőltesség' parantsolatainak engedelmeskedjenek. —

Ezen beszédnek felolvasása után jelentette ugyanak Rosenkrancz úr, hogy a' Princz' kívánsága a' légyen, hogy az Országgyűlés Sept. 10-dik napján 25 tagokból álló Követséget küldjön ő Kir. Hertzegségéhez, azért, hogy a' maga lemondását ezeknek kezekbe tegye-le. Véghez meuvén ez a' lemondás az említett napon, ő K. Hertzegsége még azon éjjel elutozott, hogy hajóra üljön, és Daniába által evezzen. —

Viszsaérkezvén a' Princztől a' biztosság a' gyűlésbe, azonnal tudósítottak a' Svédziai biztosok, hogy abban már most ők is jelenjenek-meg, a' melly megessén a' Svédziai biztosság' szószollója egy beszédet intézett a' gyűléshez, 's egyszerűmind egy Constitútziót terjesztett a' Svédziai Király' nevében a' gyűlés eleibe. A' gyűlés előlölője úgy válaszolt egy beszédben, mellyet a' Svédziai biztossághoz intézett, hogy a' gyűlés olyan diltéggel meg fogja vizsgálni ezen Constitútziót, mint a' tárgyának fontossága megen-

gedi. A gyűlésben 78 tagok voltak jelen, a kik már most két felé oszlottak a régi Constitutio szerént, s úgy tanáskoznak két szakaszban. Az egygyik szakasz bizonyos tekintetben úgy tartathatik, mint Angliában az Alsó Ház. Ezen Norvégiai Országgyűlés tanáskozásának annyival isendesebb kimenetelét remélik, hogy ennek az ide való Alsó Háznak, melynek itt Laytin a neve, az a Wendel Jarsberg nevű Gróf az előlülője, a ki örökre úgy vélekedett, hogy Norvégia magában soha fenn nem állhat, hanem csak más országgal öszszetsatulódva lehet néki fennállani.

Északi Amerika

Az egygyesült Státusok előlülője Madison ilyen meghívást intézett a nemzethez: —

„Az ellenség olyan szerentsés volt, hogy egy sebes meglepés által az egygyesült Státusok fő városát, mely akkor az óvénél sokkal kisebb számú fegyveres sereg által oltalmaztatott, elfoglalta. Ott való maradása alatt, mely csak egy nap tartott, abban kereste kedve' töltését, hogy minden közönséges épületeket öszsze rontott, pedig a' mellyek semmi függésben nem voltak a' hadakozással, és semmi tekintetben nem használtattak úgy, mint oltalmazó eszközök. Ezek az épületek többre a' jó izlésnek és mesterségnek emlékeztető jelei voltak, nagy költséggel állítottak-fel, s a' Státusnak olyan írásai tartattak benne, mellyek a' nemzetre nézve, mint hogy az ő eredetének, s alkotásának bizonyáglevelit foglalta magában, nagyon betsesek voltak, s a' mellyeknek minden más nemzetekre nézve is kedveseknek kellett lenniük, minthogy a' Historiának és a' Státusokat illető tudományoknak principiumai találtattak benne. —

„Az óta ismét egy erősségünket Alexandriának környékén elfoglalván az ellenség; ez által oda cselzett, hogy ennek segedelmevel a' várost a' maga tengeri

erejének hatalma alá ejtse, a' mely tengeri nagy erővel való viszárelést már igen régen gyakorolja ő mindenütt, a' hol módot talál réá. Az ellenség csak ezen két között engedett az Alexandriai lakosoknak választást: vagy hogy mind félégettetői, vagy hogy kipredáltatni engedjék magokat, a' mely utolsó kegyetlenül is végrehajtatott a' szegény lakosokon, a' kik olyan vigyázatlanok voltak, hogy magokat a' győzedelmeseknek igasságos voltára és nagy felkűségére bízzák. —

„Már most a' mi Státusainak ellen vezérekedő Generálisnak egyenesen való ki nyilatkoztatásából tudjuk, hogy az ő cselzése a' légyen, hogy a' partok mellett lévő minden városainkat és vidékeinket, a' mellyekre réájok üthet, megtámadja és öszsze rontsa, a' mely nyilatkoztatásnak ezt a' gyalázatos fogást teszi fundamentomává, hogy mind ezek annak viszzatromfolásául történnék, a' mit az Amerikai ármada felő Kanada-ban elkövetett, holott pedig a' világ tudja, hogy ott semmi a' féle pusztítások nem tétettek, a' mellyekre a' mi Országlószékünk tette volna a' rendelést, sőt a' mellyeket ő maga igen hibásoknak lenni ki nem nyilatkoztatott volna. Az egygyesült Státusok mindenkör elkövetek mindent, hogy küiömböző példadassok által az ellenséget a' pusztítástól eltartoztathassák, valamint hogy arra is mindenkör készek voltak, hogy igasságos feltételek alatt a' hadakozásnak általában véget vessenek. —

„Az ellenségnek ilyen magaviselete és ezek a' nyilvánóságossá lett cselzások azt mutatják, hogy az ellenség előre jól megfontolt cselzéssel felhagyott az emberiségnek minden principiumain, s a' kipalléroztatott nemzetek által közönségesen bevéttetett minden hadi törvényeken; ezek oda cseloznak, hogy a' folyó hadakozást egy közönséges pusztításnak és fenéségnek belyege által tegyék emlékeztetésé, még pedig azon szewpillantásban, a' melyben

magának az ellenségnek ajánlása szerint békességes alkudozások folytattatnak! a' kinek ragadozó és égető próbatételei ellen ésszerűt semmi bátorsághoz való reménység nintsenek hátra, azon bátor és közönséges eltökéltségen kívül, hogy a' megtámadót megfenyítsük és elkergessük. —

„En ehhez képest, Madison Jámés az 'Égyesült Státusok' Előfűlője, olly czélzattal adtam ki ezt a' meghívást, hogy minden jó hazafiakat megszollítsák, hogy sziveiket és karjaikat tsatolják össze, 's a' mondott czélnek elérésére a' nemzettől kitelhető nagy eszközöket vegyék elő. Minden polgári és katonai tisztviselőinknek szívekre kötöm, hogy a' maga kötelességeit kiki legpontosabban teljesítse. Különösen meghívom minden kerületekben a' vezér tiszteket, hogy az alattok lévő környékeknek védelmére minden intézeteket legnagyobb sietséggel is iparkodással tegyenek meg, 's azokat legnagyobb gondossággal védelmezzék, melyhez képest meghatalmaztatnak, hogy a' fenyegettető és veszedelemben lévő környékeknek védelmezésére annyi számú nemzeti sereget gyűjtsenek össze, a' mennyit szükségesnek látnak lenni. —

„Az ilyen környüállások között, a' mellyek tudniillik az Amerikai népnek egész felemelkedett lélkúségét és elajándoltságát megkivánnyák, egy magános ember is el ne felejtkezzen arról, hogy magának, a' hazának, 's azon ditsőségnek, mivel tartozék, mellyet a' mi őseink a' függetlenségnek megnyerése által szerettek, 's a' mellyet a' maradékok az erőnek és segedelem kűtfejeknek nevedése által, mellyet nekik az idő és az egek engedtek, megoltalmazni köteleztetnek. —

„Költ Washingtonban Sept. 1-ső napján 1814-ben' az 'Égyesült Státusok' függetlenségének 39-dik esztendeiben. —

„Madison Jámés.

Mint ez az aláírás mutatja, az Országglószek már ekkor vissza tért volt

Washingtonba: de azt olvassuk a' közönséges levelekben, hogy mivel a' Kapitoliium, melyben üléseit szokta volt tartani, elégett, tehát tsak fából és deszkából készült épületben folytatja tanáskozásait.

Az az Anglus sereg, a' melly Baltimore felé bényomult volt, hanem a' Generális Ross elesése után ornét ismét eltávozott, a' Penobscot vizének bal partján tsakugyan egy fegyveres tsapatot hagyott hátra Custine nevű várban, olly rendeléssel, hogy ott magát a' lehetőségig erősítse meg. Ebből a' látszik, hogy az Anglusok azt az egész környéket megtartani iparkodnak, melly a' Penobscotnak bal partja és az Anglusok Uj Braunschweigja között fekszik. Ez a' Környék Main nevű tartománynak része; Main pedig az 'Égyesült Státusok' éssaki részét teszi; az Anglusok birtokának Déli részétől az Uj-Braunschweigtel tsak nem egészen körül vétettetik. A' vidék elég nagy de igen népetlen; alig telik a' lakosok' száma 100,000 emberre. — Hogy ezt a' darab földet magoknak megtartani akarják az Anglusok, abból is lehet gondolni, hogy egy proklamátziót adván ki azt mondják benne, hogy ők ezt a' darab tartomást a' Király' nevében foglalják el. —

A' Kanadában folyó történetek felől még máig sem adtak ki a' Londoni újságok egyéb hivatal szerént való tudósítást a' Kanadai Anglus Fő Kormányzónak Prevostnak a' katonákhoz intézett magasztaló napi hírdetésén kívül, melyben ő a' történetekről tsak annyit említ, hogy az Anglus armáda Kanadának Odettown nevű szelso erősségétől az Amerikaiak felé bényomult; az Amerikai seregeket mindenütt vissza nyomta, 's már azon volt, hogy a' Moreau nevű erősségnek ostromlásához is hozzá fogjon, hanem éppen ekkor olyan hírt vett, hogy az apró hajókból álló sereg, mely-

nek ötöt a' Champlain' taván segíteni kellett volna, szerentséttlenül járt. Az Amerikai hajós sereggel össze tsapott; az Anglus hajók' vezére Kapitány Downie, még a' tsata' elején megöletett, 's több e' félék, a' melly szerentséttlenségnek híre azt okozta, hogy a' szározon Moreau felé elő nyomult Anglus seregeknek is vissza kellett vonni magokat az ő előbbeni tanyájokba O delltown mellé. —

Az egyenesen Amerikából érkezett egyéb, mind magános mind pedig közönséges levelek megegyezni láttatnak abban, hogy az Anglusoknak ez az utóbbi próba tételek, igen veszedelmes volt. A' hajók közöttül csak a' gályák menekedettek-meg; a' tiszteik közöttül csak a' Kommódorjok érkezett életben vissza. Az ő nagy veszedelmeket meglehet tsak ebből is itélni, hogy azon a' hajón, a' mellyen Kapitány Downie az Amerikai első ágyulóves által megöletett, 106 emberek ültek, és mikor az ellenségtől elfogattatott, már nem találtatott rajta 5 embertől több életben. Általában az Anglusoknak itt a' szározon és vizen való veszteséket 2 vagy 3 ezer emlerekre számlálják az Amerikaiak.

A r m s t r o n g, a' volt hadi titoknok, a' kit azzal vádolnak, hogy ő okozta volna a' fő város szerentséttlenségét az által, hogy oltalmaztatására nem tette-meg a' szükséges készületeket, egy hosszú irást adott-ki a' maga mentségére, és azt mondja, hogy elég készület volt ott, mivel-hogy több mint 16 ezer emberekből állott az Amerikai armada, a' melly annyival könnyebben megfelelehetett volna, a' sokkal kisebb Anglus erőnek, ha meg nem

ijedett 's gyáva módra meg nem futamodott volna előtte, hogy sántzok között fekütt.

Elegyes Dolgok.

Basileába a' múlt hónap' 27-ik napján száz olyan ifiak érkeztek-meg Frantzia országból, kiket Napoleon Császár Illiriából vitetett volt el 's neveltetett és tanítottatott a' La Flechei katona iskolában. Ezek a' legjobb familiákból való gyermekek lévén, meglebet, hogy arra is nézett elvitettesékkal Napoleon, hogy mintegy kezeségül legyenek ott az Illiriának' hívségiért. Az idősebb közöttük leg-feljebb 20, a' többek nagyobb részint 13, 14 esztendő, jó reménségű fiúk. Mondják, hogy jól tanultak, 's mint tisztek jó szolgálatot fognak tenni az Austriai armádnál. B á s e l b e n letévén a' Frantzia kokárdát, az Austriait tették-fel.

A' Nápolyban lévő Cs. K. KövetGróf Mier, 's a' Követségi Titoknok Menz Urak megnyerték, mint a' Nápolyi Monitőr írja, ő Cs. K. Felségétől, hogy a' Királytól nekikadatott rendezimen vehessék.

Fegyvertármester B á r ó H i l l e r G a l l i t z i a i Kommandírozó Generalissá nevezetvén, L e m b e r g b e Oktob. 23-dikán megérkezett, 's rangjához illő tisztelettel fogadtatott. Az idejig való Kommandírozó B á r ó K i e n m a y e r, Erdélybe S z e b e n b e vette útját, a' hova rendeltetve van. L e m b e r g b ő l való elindulása előtt tiszteletére mentek a' polgári és rendes katonaság' tisztjei, 's bútsut vettek ő Exc.jától.

Nov. 5-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 249 forintot Váltó-tzedekében. Egy Cs. arány 11 forintot 36 krt.